

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаров Ю. П. Искусство воспитывать : кн. для учителя. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Просвещение, 1985. 448 с.
2. Академічний тлумачний словник української мови : в 11 томах. URL: <http://sum.in.ua/s/rozvytok> (дата звернення: 12.10.2019).
3. Акімова О. В. Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти : монографія. Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2007. 352 с.
4. Алексеев Н. Г. Методологические принципы проектирования образовательных систем. *Проектирование в образовании : проблемы, поиски, решения*. Москва : Ин-т пед. инноваций РАО, 1994. С. 20–23.
5. Алексюк А. М. Модульне навчання: проблема взаємодії викладачів та студентів. *Педагогічні технології у неперервній освіті* : монографія / за ред. С. О. Сисоєвої. Київ : ВІПОЛ, 2001. С. 75–88.
6. Аминов Н. А. Диагностика педагогических способностей. Москва : изд-во Ин-та практ. психол., 1997. 80 с.
7. Андреев В. И. Педагогика : учебный курс для творческого саморазвития. 2-е изд. Казань, 2000. 600 с.
8. Андрущенко В. Електронна педагогіка : кроки в реалізації проекту. *Освіта*. 2007. № 43 (5269). С. 2.
9. Анисимов С. Ф. Духовные ценности : производство и потребление. Москва : Мысль, 1988. 137 с.
10. Антонова Н. О., Рибачук Л. І. Психологічна зрілість як основа готовності до професійної діяльності психолога. *Проблеми сучасної психології* : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / ред. С. Д. Максименко, Л. А. Онуфрієва. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. Вип. 7. С. 29–43.
11. Антонова О. Є. Акмеологічний підхід до визначення сутності педагогічної обдарованості. *Акмеологія – наука XXI століття*: матер. III Міжнар. наук.-

практ. конфер. / за ред. В. О. Огнев'юка. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. С. 17–22.

12. Антонова О. Є. Професійне самовдосконалення майбутнього вчителя шляхом розвитку його здібностей та обдарувань. Нові технології навчання : наук.-метод. зб. Київ ; Вінниця, 2014. Вип. 81. С. 8–13.

13. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. Москва : Высшая школа, 1990. 330 с.

14. Асмолов А. Г. Стратегия социокультурной модернизации образования : на пути к преодолению кризиса идентичности и построению гражданского общества. *Вопросы образования*. 2008. № 1. С. 65–86.

15. Астахов. А. И. Педагогическое мастерство преподавателя высшей школы : метод. указания. Київ : КГУ, 1982. 101 с.

16. Бабанский Ю. К. Избранные педагогические труды. Москва : Педагогика, 1989. 560 с.

17. Бабин І. І., Ликова В. А. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти на період до 2020 р. URL : <http://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/238> (дата звернення: 12. 80.2019).

18. Байденко В. И. Компетенции в профессиональном образовании (к освоению компетентностного подхода). *Высшее образование в России*. 2004. № 11. С. 3–13.

19. Балл Г. О. Гуманізація загальної та професійної освіти : суспільна активність і психолого-педагогічні орієнтири. *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи* : монографія / за ред. І. А. Зязюна. Київ : Вінол, 2000. С. 134–157.

20. Балл Г. О., Медінцев В. О. Особистість як індивідуальний модус культури і як інтегративна якість особи. *Горизонти освіти*. 2011. № 3. С. 7–14.

21. Банашко Л. В., Севастьянова О. М., Кришук Б. С., Тафінцева С. І. Концепція педагогічної компетентності майбутніх учителів у системі ступеневої підго-

товки спеціалістів початкової ланки освіти. URL : <http://www.kgpa.km.ua> (дата звернення: 22.10.2019).

22. Баніт О. В. Формування готовності до самоосвіти інженерно-педагогічних працівників ПТНЗ та ВНЗ I-II рівня акредитації. *Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи* : зб. наук. пр. 2011. Вип. 3. Ч. 1. С. 216–223.

23. Барабанщиков А. В. Научно-педагогические основы формирования профессионального мастерства преподавателя академии. *Пути совершенствования профессионального мастерства преподавателя*. Москва : ВПА, 1975. С. 10–75.

24. Барановська Л. В., Барановський М. М. Концептуальний аспект навчання дорослих у системі вищої освіти України. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка. Психологія. Київ : НАУ, 2014. Вип. 5(1). С. 14–19.

25. Барбіна Є. С. Формування педагогічної майстерності в системі безперервної педагогічної освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 1998. 36 с.

26. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2010. № 1. С. 52–58.

27. Бастун М. В. Культурологічний підхід в освіті та його психолого-педагогічне забезпечення. *Горизонти образования*. 2012. № 3. Т. 2 (36). С. 170–175.

28. Безрукова В. С. Педагогика. Проективная педагогика : учеб. пособие для инженер.-пед. ин-тов и индустр.-пед. техникумов. Екатеринбург : Деловая книга, 1996. 344 с.

29. Беликов В. А. Образование. Деятельность. Личность : монография. Москва : Академия Естествознания, 2010. 340 с. URL: <http://www.rae.ru/monographs/76> (дата звернення: 12.06.2019).

30. Беляева В. А. Ценностный компонент профессионализма педагога. *Психолого-педагогический поиск*. Рязань : РГУ, 2008. № 1 (7). С. 73–77.

31. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. Москва : Педагогика, 1989. 192 с.

32. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 1 : Особистісно орієнтований підхід : теоретико-технологічні засади. Київ : Либідь, 2003. 280 с.
33. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. URL : <http://www.ipv.org.ua/component/content/article/8-beh/56-2012-09-04-22-32-01.html> (дата звернення: 2.05.2019).
34. Бех І. Д. Почуття цінності іншої людини як моральний пріоритет особистості. *Початкова школа*. 2001. № 12. С. 32–36.
35. Бизяєва А. А. Психология думающего учителя : педагогическая рефлексия. Псков : ПГПИ им. С. М. Кирова, 2004. 216 с.
36. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
37. Биков В. Ю., Жук Ю. О. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти* : зб. наук. пр. Вип. 1 (5). 2003. С. 64–76.
38. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.] ; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя ; НАПН України. Київ : Інформ. системи, 2010. 342 с.
39. Біляковська О. О. Професійна підготовка майбутніх вчителів природничо-математичних дисциплін: якісний вимір. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 80(2). С. 125–129.
40. Блауберг И. В., Юдин Э. Г. Становление и сущность системного подхода. Москва : Наука, 1973. 270 с.
41. Бодруг Н. А. Компоненты, критерии, показатели и уровни сформированности педагогического мастерства будущих учителей. *Sciarticle.ru* : электронный периодический научный журнал. 2014. № 12. С. 173–180. URL: http://sciarticle.ru/number/08_2014.pdf (дата звернення: 25.04.2018).
42. Бондаревская Е. В. Педагогическая культура как общественная и личная ценность. *Педагогика*. 1999. № 3. С. 37–43.

43. Бондаревская Е. В. Теория и практика личностно-ориентированного образования. Ростов н/Д. : Изд-во РГПУ, 2000. 352 с.
44. Бондарук Л. В. Проблема профессионального мастерства учителя в истории отечественной и зарубежной педагогики : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Санкт-Петербург, 1994. 16 с.
45. Бородин Е. М., Крупнова А. В., Бородина К. Н. Критерии, показатели и уровни сформированности педагогического мастерства. *Концепт* : научно-метод. электронный журнал. 2015. Т. 13. С. 1316–1320. URL: <http://e-koncept.ru/2015/85264.htm>. (дата звернення: 25.06.2018).
46. Борщ Ж. В. Андрагогічний підхід до підготовки майбутнього вчителя. *Педагогічні науки*. 2012. № 55. С. 58–63.
47. Борытко Н. М. Педагог в пространствах современного воспитания. Волгоград: Перемена, 2001. 214 с.
48. Брюханова Н. О. Про діяльнісний підхід до формування змісту підготовки інженерно-педагогічних кадрів. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. пр. Харків : УПА, 2007. № 17. С. 148–162.
49. Бугрій О. В. Професійна діяльність учителя географії : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. 232 с.
50. Бугрова Н. С. Сетевое взаимодействие в системе повышения квалификации педагогических кадров: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Омский государственный педагогический университет. Омск, 2009. 188 с.
51. Васьковская С. В. Периодизация развития личности. Психологія особистості: словник-довідник / за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. Київ : Рута, 2001. С. 85–87.
52. Васянович Г. П. Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 3. С. 9–31.
53. Васянович Г. П. Педагог і його роль у навчально-виховному процесі. *Офіцер України*. 2013. № 8. С. 9–11.

54. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч.-метод. посібник. Львів : Норма, 2005. 344 с.
55. Вершловский С. Г. Андрагогика: этапы. *Новые знания*. 1998. № 1. С. 8–12.
56. Винославська О. В. Психологія : навч. посіб. Київ : ІНКОС, 2005. 632 с.
57. Вишнякова Н. Ф. Креативная акмеология. Психология развития творческой личности взрослого человека : монография : в 2-х т. Т. 1. Минск : Дэбор, 1998. 242 с.
58. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид. Київ : Каравела, 2007. 400 с.
59. Волкова В. А. Рефлексивний підхід до розвитку особистості майбутнього педагога. V Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція. URL : <http://conference.mdpu.org.ua/viewtopic.php?t=1002> (дата звернення: 10.07.2019).
60. Волкова Н. П. Педагогіка : посібник для студентів у вищих навчальних закладів. Київ : Вид. центр «Академія», 2002. 572 с.
61. Выготский Л. С. Собр. соч. в 6 т. Москва : Педагогика, 1984. Т. 3. 328 с.
62. Выдрин И. Ф. Педагогическое мастерство преподавателя высшей военной школы. *Вопросы психологии и педагогики высшей военной школы*. Москва : ВПА, 1971. С. 98–316.
63. Галатюк Ю. М., Савчук Н. С. Інноваційний потенціал педагога як одна з умов впровадження нових підходів до реалізації міжпредметних зв'язків при викладанні фізики в сучасній школі. *Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики*. К., 1999. Вип. 3. С. 333–338.
64. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія: навч. посібник. Київ : Вища школа, 1995. 237 с.
65. Галузяк В. М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2008. № 4. С. 17–25.
66. Герт В. А., Королева С. В. Моделирование образовательного пространства образовательного учреждения. *Педагогическое образование в России*. 2013. № 2. С. 139–145.

67. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века : учеб. пособие для самообразования. Изд. 2-е, перераб. и доп. Москва : Педагогическое общество России, 2002. 512 с.

68. Глазова О. П. Інформаційно-методичне професійно-орієнтоване середовище як чинник саморозвитку педагогічних працівників у міжкурсовий період. *Освітологічний дискурс*. 2010. № 2. С. 26–36.

69. Глузман О. В. Базові компетентності : сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2. С. 51–60.

70. Гомонюк О. М. Теоретичні та методичні основи формування професійно-педагогічної культури майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2012. 595 с.

71. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

72. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.

73. Гончаренко Т. Л. Акмеологічний підхід до формування готовності вчителя фізики до проектування навчального процесу в системі післядипломної освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова* : Серія: Пед. науки. 2012. Вип. 32. С. 52–58.

74. Гончарова Н. Ю. Сетевое взаимодействие педагогов как средство формирования информационно-коммуникационной компетентности учителя в системе повышения квалификации : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Новокузнецк, 2009. 23 с.

75. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти). Харків : Основа, 1998. 300 с.

76. Гузій Н. В. Категоріальна сутність і змістові параметри високоякісної праці педагога у сучасному понятійному просторі. *Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки,*

пошуки, перспективи : монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С. 109–155.

77. Гук О. Ф. Гуманізація освітнього процесу у вищому навчальному закладі. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. № 14. С. 179–187.

78. Гуляева М. А. Формирование методической культуры педагога в процессе дополнительного профессионального образования: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Кузбасский региональный институт развития профессионального образования. Кемерово, 2014. 227 с.

79. Гуревич Р. С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах : монографія. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 410 с.

80. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Професійна компетентність майбутнього педагога : як її формувати? *Витоки педагогічної майстерності*. 2012. Вип. 10. С. 66–70.

81. Гущина Н. А. Аксиологические аспекты отечественного образования как фактор формирования профессионально-ценностных ориентаций будущего учителя : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Калужский гос. пед. ун-т им. К. Э. Циолковского. Калуга, 2004. 188 с.

82. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование : монография. Новосибирск : Изд-во НИПКипРО, 2005. 230 с.

83. Делия В. П. Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза. Москва : ООО «ДЕПО», 2008. 484 с.

84. Делор Ж. Образование: сокровище сокрытое. Доклад Международной комиссии по образованию для XXI века, представленный ЮНЕСКО. Москва – Париж : ЮНЕСКО, 1997. 297 с.

85. Державна Національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). Київ : Райдуга, 1994. 61 с.

86. Деркач А. А. Акмеологический словарь. Москва : Изд-во РАГС, 2004. 161 с.

87. Деркач А. А., Зазыкин В. Г. Акмеология : учеб. пособ. Санкт-Петербург : Питер, 2003. 256 с.

88. Деркач А. А., Москаленко О. В. Акмеологические основы профессионального самосознания личности. Астрахань : Изд-во АГПУ, 2000. 328 с.
89. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. Москва : Учпедгиз, 1956. 374 с.
90. Дичківська І. М. Готовність до інноваційної діяльності у структурі професійно-особистісної підготовки педагога. *Наука і освіта*. 2011. № 5. С. 13–15.
91. Діти України : освітній портал. URL : <http://www.children.edu-ua.net/> (дата звернення: 10.07.2019).
92. Добридень А. В. Педагогічна техніка вчителя у контексті ідей А. С. Макаренка. *Витоки педагогічної майстерності*. Сер. : Педагогічні науки. 2011. Вип. 8(1). С. 110–114.
93. Дон О. М. Вибір і поєднання методів навчання вчителями предметів природничо-математичного циклу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Одеса. 2000. 20 с.
94. Драч І. І. Акмеологічний підхід до формування професійної компетентності студентів у вищому навчальному закладі. URL : archive.nbuv.gov.ua/e-journals/ttmuo/2009_2/09drachs.pdf. (дата звернення: 11.07.2019).
95. Дресвянников В. А. Андрагогика: принципы практического обучения для взрослых. Элитариум : Центр дистанционного образования. URL : <http://www.elitarium.ru/obuchenie-princip-znaniya-opyt-celi-potrebnosti-razvitiya-andragogika-sposobnosti/> (дата звернення: 12.10.2019).
96. Дружилов С. А. Психология профессионализма. Журнал прикладной психологии. 2003. № 4-5. С. 35–42.
97. Дубасенюк О. А. Акмеологічний підхід як стратегічний орієнтир особистісно-орієнтованої педагогічної освіти. *Проблеми освіти: зб. наук. праць*. Вип. 84. Житомир ; Київ, 2015. С. 25–30.
98. Дубасенюк О. А. Особенности та функції професійного мислення вчителя. *Paradymaty oświatowe i edukacja nauczycieli* / pod red. Wasyla Kremienia, Tadeusza Lewowickiego, Swietłany Sysojewej. Warszawa ; Kraków : Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP : Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, 2010. S. 277–287.

99. Дубасенюк О. А. Теоретичні і методичні основи виховної діяльності педагога : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти. Київ, 1996. 48 с.
100. Емельянов Ю. Н. Активное социально-психологическое обучение. Ленинград : ЛГУ, 1985. 166 с.
101. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
102. Євдокимов В. І. В. О. Сухомлинський про особистість учителя. *Гуманізація навчально-виховного процесу* : зб. наук. праць / за заг. ред. проф. В. І. Сипченка. Слов'янськ : Видавн. центр СДПУ, 2007. С. 6–10.
103. Жураковский Г. Е. Очерки по истории античной педагогики. Москва : из-во АПН РСФСР, 1963. URL : http://elib.gnpbu.ru/text/zhurakovsky_ocherk-po-istorii-antichnoy-pedagogiki_1963 (дата звернення: 19.07.2017).
104. Загвязинский В. И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. 3-е изд., испр. Москва : Академия, 2006. 208 с.
105. Зеер Э. Ф. Ключевые квалификации и компетенции в личностно-ориентированном профессиональном образовании. *Образование и наука*. 2000. № 3. С. 90–102.
106. Зеер Э. Ф., Павлова А. М., Сыманюк Э. Э. Модернизация профессионального образования : компетентностный подход : учеб. пособие. Москва : Московский психолого-социальный ин-т, 2005. 216 с.
107. Зимняя И. А. Ключевые компетенции как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия. Москва : Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 40 с.
108. Змеев С. И. Андрагогика : основы теории, истории и технологии обучения взрослых. Москва : ПЕР СЭ, 2007. 272 с.
109. Зязюн І. А. Культура в контексті політики й освіти. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 1997. № 3–4. Ч. 1. С. 5–16.

110. Зязюн І. А. Педагогіка добра : ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2000. 309 с.
111. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : монографія. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
112. Зязюн І. А. Педагогічне наукове дослідження у контексті цілісного підходу. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2011. № 1. С. 19–30.
113. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. 608 с.
114. Ильин В. В. Философская антропология : учеб. пособие для вузов. 2-е изд. Москва : Книж. дом «Университет», 2006. 232 с.
115. Ипполитова Н., Стерхова Н. Анализ понятия «педагогические условия» : сущность, классификация. *General and Professional Education*. 2012. № 1. С. 8–14. URL : http://genproedu.com/paper/2012-01/full_008-014.pdf (дата звернення: 10.08.2018).
116. Исаев И. Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. 2-е изд., стер. Москва : Академия, 2004. 208 с.
117. Исследования по общей теории систем : сб. переводов / общ. ред. и вст. ст. В. Н. Садовского и Э. Г. Юдина. Москва : Прогресс, 1969. 382 с.
118. Каган М. С. Философская теория ценности. Санкт-Петербург : ТОО ТК «Петрополис», 1997. 205 с.
119. Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество. Москва : Педагогика, 1990. 147 с.
120. Карпенко Э. К. Совершенствование профессионального мастерства учителя в современной общеобразовательной школе : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Московский государственный открытый педагогический университет им. М. А. Шолохова. Москва, 2000. 140 с.
121. Карпов А. В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики. *Психологический журнал*. 2003. Т. 24. № 5. С. 45–57.

122. Качалов Д. В. Концепция формирования целостного педагогического знания у будущих учителей : монография. Москва : Академия Естествознания, 2010. 155 с.

123. Кашина Г. С. Система науково-природничої підготовки вчителів технологій у післядипломній освіті. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 63. С. 69–73.

124. Климов Е. А. Психология профессионала. Москва : Изд-во «Институт практической психологии», Воронеж: НПО М «ОДЭК», 1996. 400 с.

125. Ковалів Ж. В. Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2005. 20 с.

126. Ковальчук В. Педагогічна техніка вчителя. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. 2016. Вип. 31. С. 75–81.

127. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.

128. Козаченко Г. В. Принципи розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю у системі науково-методичної роботи коледжу. *Імідж сучасного педагога*. 2019. № 1 (184). С. 35–37.

129. Козир А. В. Акмеологічний підхід до формування професійної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. URL : http://www.culturalstudies.in.ua/kns2_13.php (дата звернення: 5.09.2019).

130. Козловська І. М., Литвин А. В. Концептуальні основи інтеграції та наступності навчання у професійно-технічній освіті. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2003. № 3. С. 20–29.

131. Козяр М. М. Професійна компетентність викладача ВНЗ. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. К. ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2010. Вип. 26. С. 9–13.

132. Козяр М. М., Козловська І. М. Науково-педагогічний словник. Львів : Сполом, 2011. 216 с.
133. Колерова В. Принципы педагогического маркетинга. *Ученые записки: электронный научный журнал Курского гос. ун-та*. 2013. № 3 (27). Том 2. URL : <http://www.scientific-notes.ru/pdf/032-028.pdf> (дата звернення: 15.09.2018).
134. Коломієць А. М. Інформаційна культура вчителя початкових класів : монографія. Вінниця : ВДПУ, 2007. 379 с.
135. Коломієць А., Лазаренко Н. Сучасні методологічні підходи в організації вищої педагогічної освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2016. № 110(3). С. 47–52.
136. Кольцова А. А. К вопросу о понятии образовательной парадигмы. *Современные тенденции развития науки и технологий*. 2016. № 1–8. С. 99–101.
137. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения / под ред. А. А. Красновского. Москва : Учпедгиз, 1955. 651 с.
138. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : бібліотека з освітньої політики / заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.
139. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір : сайт «Вища освіта». URL: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3145/ (дата звернення 7.05.2010).
140. Концепція освіти дорослих в Україні / укл. : Лук'янова Л. Б. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. 24 с.
141. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / за ред. Л. М. Проколієнко. Київ : Рад. школа, 1989. 608 с.
142. Котельнікова Н. М. Вплив світових тенденцій розвитку освіти на післядипломну педагогічну освіту в Китаї та Україні. *Науковий вісник Донбасу*. 2013. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_3_15 (дата звернення: 5.06.2018).
143. Котенко Т. М. Тренінг як засіб активізації навчання у вищій школі. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2009. Вип. 16, ч. II. С. 143–147.

144. Кошарна Н. В. Акмеологічний підхід у становленні професійної компетентності майбутнього вчителя. *Вісник психології і педагогіки: електроний збірник наукових праць*. 2011. URL: <http://www.psyh.kiev.ua> (дата звернення: 28.07.2017).
145. Краевский В. В. Методология педагогики : пособие для педагогов-исследователей. Чебоксары : изд-во Чуваш. ун-та, 2001. 244 с.
146. Кремень В. Сучасна філософія освіти і педагогічна наука. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2002. № 4. С. 11–20.
147. Кремень В. Г. «Суспільство знань» у контурах сучасності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ – Вінниця : ТОВ «Планер», 2016. Вип. 44. С. 5–13.
148. Кремень В. Г. Система освіти в Україні : сучасні тенденції і перспективи. *Професійна освіта : педагогіка і психологія* / за ред. Т. Левовицького, І. Зязюна, І. Вільш, Н. Ничкало. К., Ченстохова : Віпол, 2000. Ч. II. С. 11–30.
149. Крижановська З. Самореалізація людини як запорука її саморозвитку. *Соціальна психологія*. 2009. № 3. С. 95–100.
150. Кузьмина Н. В. Методы системного педагогического исследования. Ленинград : Изд-во ЛГУ, 1980. 170 с.
151. Кузьмина Н. В. Предмет акмеологии: изд. 2-е, испр. и доп. Санкт-Петербург : Политехника, 2002. 189 с.
152. Кузьмина Н. В., Реан А. А. Профессионализм педагогической деятельности. Санкт-Петербург ; Рыбинск, 1993. 54 с.
153. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка : підручник. Київ : Знання-Прес, 2003. 418 с.
154. Кулюткин Ю. Н. Психология обучения взрослых : учеб. пособ. Москва : Просвещение, 1985. 128 с.
155. Кулюткин Ю. Н., Сухобская Г. С. Мышление учителя: Личностные механизмы и понятийный аппарат. Москва : Педагогика, 1990. 184 с.

156. Куцевол О. М. Роль креативного середовища у формуванні творчої особистості в її онтогенезі. *Креативна педагогіка* : наук.-метод, зб. Вінниця : Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки, 2010. Вип. 1. С. 63-68.

157. Куценко В. Г. О сущности профессионального мастерства педагога. Пути совершенствования психолого-педагогической подготовки учителя в свете основных направлений реформы общеобразовательной профессиональной школы. Полтава : ПГПУ, 1985. 171 с.

158. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике. Таллин : Валгус, 1980. 335 с.

159. Лаврентьева О. О. Теоретичні і методичні засади розвитку методологічної культури майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі професійної підготовки : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ, 2015. 530 с.

160. Лавріненко О. А. Педагогічна майстерність як домінуючий складник педагогічної дії. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 3. С.102-106.

161. Лаврушкіна Г. В. Психологічна культура викладача вищої школи. URL : <http://psych.kiev.ua/nma-stud/fla-stud/id-47/lang-1/index.html> (дата звернення: 12.04.2016).

162. Лаціхіна В. П. Концептуальні засади освіти упродовж життя. *Військова освіта* : зб. наук. пр. Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2015. № 1 (31). С. 128-133.

163. Лебідь Л. І., Белаш С. В. Науково-методичний супровід упровадження у навчально-виховний процес авторських програм. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2013. № 1(8). С. 88-90.

164. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность : учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по напр, и спец. «Психология», «Клиническая психология». Москва : Смысл., 2005. 346 с.

165. Лернер И. Я. Философия дидактики и дидактика как философия. Москва: РОУ, 1995. 194 с.

166. Литвин А. В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю : монографія. Львів : Компанія «Манускрипт», 2011. 498 с.
167. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» : на допомогу здобувачам наукового ступеня. Львів : СПОЛОМ, 2014. 76 с.
168. Литвин А. В., Руденко Л. А. Актуальність застосування цілісного підходу в сучасній професійній освіті. *Професійна освіта : проблеми і перспективи*. 2016. Вип. 10. С. 20–26.
169. Лодатко Є. О. Моделювання освітніх систем в контексті ціннісної орієнтації соціокультурного простору. *Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки*. 2007. Вип. 112. С. 32–40.
170. Лосева Н. М. Самовдосконалення викладача : навч.-метод. посіб. Донецьк : ДонНУ, 2004. 300 с.
171. Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні : структура, функціонування, тенденції розвитку : монографія / за ред. О. Г. Мороза. Київ : МАУП, 1994. 193 с.
172. Лук'янова Л. Б. Основоположні принципи андрагогічної моделі навчання : оптимальні умови використання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, проблеми* : зб. наук. пр. Вип. 23. Київ – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. С. 119–124.
173. Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник. Київ ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. 108 с.
174. Лукасевич О. А. Особливості досягнення особистісної зрілості студентами вищого навчального закладу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Психологічні науки : зб. наук. праць. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. № 26 (50). Серія № 12. Ч. II. С. 67–71.
175. Львов М. С., Співаковський О. В., Щедролосьєв Д. Є. Інформаційна система управління вищим навчальним закладом як платформа реалізації управління академічним процесом. *Інформаційні технології і засоби навчання* : зб. наук. пр. / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. Київ : Атіка, 2005. С. 109–134.

176. Мазін В. М. Критерії та показники сформованості культури професійної самореалізації педагога. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки*. 2007. Вип. 41. С. 217–225.

177. Макаренко А. С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду. *Твори*. В 7 т. Т. 5. Київ : Рад. шк., 1954. С. 169–172.

178. Максименко І. Формування педагогічної техніки в майбутніх педагогів професійного навчання у процесі фахової підготовки. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2013. Вип. 38. С. 57–60.

179. Маркова А. К. Психология профессионализма. Москва : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. 308 с.

180. Маркова А. К. Психология труда учителя : кн. для учителя. Москва : Просвещение, 1993. 192 с.

181. Маркова А. К., Никонова А. Я. Психологические особенности индивидуального стиля деятельности учителя. *Вопросы психологии*. 1987. № 5. С. 40–48.

182. Матвійчук Т. Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2014. 272 с.

183. Матеріали з навчального предмету «Педагогіка». *Підручники онлайн*. URL : <http://textbooks.net.ua/content/category/43/70/49/> (дата звернення: 5.08.2019).

184. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе : книга для учителей. Москва : Просвещение, 1977. 240 с.

185. Мачинська Н. І., Лагутін В. Б. Психологічна культура як складник професіоналізму викладача. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія психологічна. 2011. № 1. С. 229–241.

186. Мельник Н. А. Науково-методичний супровід професійного розвитку педагогічних працівників ЗЗСО в умовах реалізації концепції «Нова українська школа». *Імідж сучасного педагога*. 2018. № 6 (183). С. 29–32.

187. Меньяло В. І. Дослідницько-інноваційна підготовка майбутніх фахівців природничого профілю: передумови, стан, проблеми, перспективи. *Збірник науко-*

вих праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія : Педагогічна. 2017. Вип. 23. С. 99–104.

188. Мирошник О. Г. Рефлексивні процеси в професійній діяльності вчителя. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка. Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2011. Т. X.. Вип. 19. С. 719–728.

189. Митина Л. М. Психология профессионального развития учителя. Москва : Флинта : Моск. психол.-соц. ин-т, 1998. 109 с.

190. Моленко А. Т. Формирование педагогического мастерства инженера-педагога : автореф. дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. Москва, 1988. 35 с.

191. Морева Н. А. Технологии профессионального образования : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва : AcademiA, 2005. 429 с.

192. Морозов А. В. Деловая психология. Курс лекций: учебник для высш. и средн. спец. учеб. заведений. Санкт-Петербург : Союз, 2000. 576 с.

193. Мындыкану В. М. Педагогическая техника и мастерство учителя / отв. ред. В. А. Слостенин. Кишинев : Штиинца, 1991. 196 с.

194. Назарук Н. В. Професійний потенціал учителя як засіб самореалізації у педагогічній діяльності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія психологічна. 2012. № 2 (2). С. 433–442.

195. Найн А. Я. Инновации в образовании. Челябинск : ГУ ПТО адм. Челяб. обл. : Челяб. филиал ИПО МО РФ, 1995. 228 с.

196. Научно-методическое сопровождение персонала школы: педагогическое консультирование и супервизия / М. Н. Певзнер, О. М. Зайченко, В. О. Букетов и др. ; под ред. М. Н. Певзнера, О. М. Зайченко. Великий Новгород : НовГУ им. Ярослава Мудрого, 2002. 316 с.

197. Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17 квітня 2002 р., № 347/2002. *Освіта*. 2002. № 26. С. 2–4.

198. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки : схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 5.03.2017).

199. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність : монографія. Харків : Вид. центр ХНУ, 2009. 276 с.
200. Никифоров В. И., Сурыгин А. И. Теория и практика высшего профессионального образования. Термины, понятия и определения : учеб.-метод. пособие. Санкт-Петербург : Изд-во Политехн. ун-та, 2009. 141 с.
201. Ничкало Н. Г. Методологічна культура в науковому зростанні педагога-дослідника. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ – Вінниця : ТОВ «Планер», 2016. Вип. 44. С. 22–29.
202. Ніколаєску І. О. Науково-методичний супровід професійно-педагогічної самореалізації викладач системи післядипломної освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Народна освіта: електронне фахове наукове видання*. 2016. Вип. 3 (30). С. 35–41., с. 36. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2016_3_8 (дата звернення: 22.07.2019).
203. Ніколенко Л. Андрагогічний підхід до навчання дорослих у системі післядипломної освіти. URL : [http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/obrii/2010_1/Nikolenko.doc\).pdf/](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/obrii/2010_1/Nikolenko.doc).pdf/) (дата звернення: 5.02.2018).
204. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи / упор. Л. Гриневич та ін. ; заг. ред. М. Грищенко. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 20.04.2018).
205. Новиков А. М. Методология образования. Изд. 2-е. Москва : Эгвес, 2006. 488 с.
206. Новиков Д. А. Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи). Москва : МЗ-Пресс, 2004. 67 с.
207. Общая и профессиональная педагогика : учеб. пособ. для студ. пед. вузов / под ред. В. Д. Симоненко. Москва : Вентана-Граф, 2005. 368 с.
208. Оверко Н. Я. Розвиток педагогічної майстерності викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів кулінарного профілю у

процесі підвищення кваліфікації : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2016. 258 с.

209. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку : монографія. Київ : Знання України, 2003. 450 с.

210. Олійник В. В. Концептуальні підходи до розвитку наукових і науково-педагогічних кадрів. *Інноваційність у науці і освіті*. Київ : Богданова А. М., 2013. С. 133–140.

211. Осницкий А. К. Структура, содержание и функции регуляторного опыта человека : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01 / РАО Психологический институт. М., 2001. 370 с.

212. Основы дидактики / под ред. д-ра пед. наук проф. Б. П. Есипова. Москва : Просвещение, 1967. 472 с.

213. Отич О. М. Культурологічна педагогічна парадигма як методологічна основа сучасної освіти. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Moztm/2010_5/21.pdf. (дата звернення: 5.07.2019).

214. Павлюк Р. О. Креативність як складова частина професійної підготовки майбутніх учителів. *Наукові здобутки студентів і магістрантів – школі XXI століття* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 14-15 березня 2006 р. Полтава : ПДПУ, 2006. С. 16–17.

215. Палієнко С. О. Професійна підготовка студентів природничих спеціальностей у вищих навчальних закладах. *Образовательный процесс: взгляд изнутри* : V Междун. науч.-практ. Интернет-конф., 20-21 декабря 2012 г. http://www.confcontact.com/20121220/3_palienko.htm (дата звернення: 5.08.2017).

216. Панченко С. М. Особистісна зрілість: сутність і перспективи актуалізації в умовах післядипломної освіти. *Вісник післядипломної освіти*. 2010. Вип. 1(2). С. 308–316.

217. Пасічник Л. Л. Рефлексивний підхід до розвитку професійної компетентності вчителів у центрах педагогічної освіти у Німеччині. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 2. С. 41–47.

218. Педагогика : учеб. пособ. для студ. выс. пед. учеб. завед. / под ред. В. А. Сластенина. Москва : Академия, 2002. 576 с.
219. Педагогика : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Ю. К. Бабанский [и др.] ; под ред. Ю. К. Бабанского. 2-е изд., доп. и перераб. Москва : Просвещение, 1988. 479 с.
220. Педагогическая энциклопедия / Гл. ред. И. А. Каиров, Ф. Н. Петров [и др.] ; в 4-х т. Москва : Советская энциклопедия, 1966. Т. 3. 880 с.
221. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., доп. і переробл. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
222. Педагогічна майстерність : хрестоматія / упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 462 с.
223. Педагогічний словник / За ред. М. Д. Ярмаченка. Київ : Пед. думка, 2001. 516 с.
224. Пелагейченко В. Ключові компоненти компетентності вчителя. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. URL : <https://osvita.ua/school/method/9170/> (дата звернення: 3.09.2017).
225. Песталоцци Й. Г. Избранные педагогические сочинения : в 2 т. Москва : Педагогика, 1981. Т. 2. 416 с.
226. Пикельная В. С. Теория и методика моделирования управленческой деятельности (школоведческий аспект) : дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Криворожский педагогический институт. Кривой Рог, 1993. 374 с.
227. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посібник / О. М. Пехота та ін. Київ : В-во А.С.К., 2003. 240 с.
228. Підласий І. П., Трипольська С. В. Формування професійного потенціалу як мета підготовки вчителя. *Рідна школа*. 1998. № 1. С. 3–8.
229. Подласый И. П. Педагогика : новый курс : учебник для студ. высш. учеб. завед. В 2х кн. Москва : Владос. 2003. Кн. 1. 576 с.

230. Поздняк С. Н. Становление и тенденции развития методики обучения географии как науки в России : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Уральский государственный педагогический университет. Москва, 2007. 390 с.

231. Полякова Г. Показники педагогічної творчості. *Психолог.* 2006. № 35. С. 3–5.

232. Пометун О. І. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал.* 2018. № 2. С. 89–98.

233. Пометун О. І., Пироженко Л. І. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід. Київ : АПН; 2002. 136 с.

234. Помиткін Е. О. Психологічні детермінанти педагогічної майстерності. *Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти* : монографія / передмова Ничкало Н. Г. Київ, 2003. С. 103–109.

235. Пономарев Я. О. Психология творчества и педагогика. Москва : Педагогика, 1976. 280 с.

236. Пономарьов О. С. Культура професійної діяльності в системі категорій педагогіки вищої школи. *Теорія і практика управління соціальними системами.* 2012. № 4. С. 84–91.

237. Поташник М. М. Требования к современному уроку. Серия: Образование XXI века. Москва : Центр педагогического образования, 2008. 272 с.

238. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 12.12.2017).

239. Про затвердження Галузевої концепції розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176. *Вища школа.* 2013. № 9. С. 103–113.

240. Про затвердження Державної програми «Вчитель» : Постанова КМУ № 379 від 28.03.02 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2011-p.

241. Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних і науково-педагогічних працівників навчальних закладів : Наказ МОН України № 665 від 01 червня 2013 р. *Інформаційний вісник.* 2013. № 9. С. 50.

242. Про затвердження Концептуальних засад розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір : Наказ МОНУ №998 від 31.12.2004 р. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3145/ (дата звернення: 10.11.2018).

243. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Постановами Кабінет Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 674 від 27.09.2016 № 53 від 01.02.2017} URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF> (дата звернення: 12.12.2018).

244. Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників : Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10> (дата звернення: 25.06.2019).

245. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.

246. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 р.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серп. 2010 р. № 1720-р URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1720-2010-p>. (дата звернення 15.09.16).

247. Протасова Н. Г. Гуманізація післядипломної освіти педагогів : монографія. Київ : Держ. акад. керів. кадрів освіти, 1998. 152 с.

248. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку : монографія / заг. ред. О. А. Дубасенюк ; вид. 2-е, доп. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2008. 380 с.

249. Профессиограммы и профессиокарты основных профессий : метод. пособие для работников служб занятости. В 2-х кн. / В. В. Синявский, О. Е. Яцишин, Т. Л. Жигайло, Н. А. Кондратова / под ред. В. В. Ерасова. Київ, 1995. Кн. 2. 224 с.

250. Профессиональная культура учителя / под ред. В. А. Сластенина. Москва : Высш. школа, 1993. 400 с.

251. Прядко Н. О. Особливості професійної самооцінки особистості. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Сер.: Педагогічні науки. 2014. Вип. 116. С. 131–133.

252. Психология : словарь / под. общ. ред. А. В. Петровского. Москва : Политиздат, 1990. 494 с.

253. Психология и педагогика : учеб. пособие / под ред. А. А. Бодалева, В. И. Жукова, Л. Г. Лаптева, В. А. Сластенина. Москва : Изд-во Ин-та психотерапии, 2002. 585 с.

254. Психология и педагогика : учеб. пособие / под ред. К. А. Абульхановой, Н. В. Васиной, Н. Г. Лаптева, В. А. Сластенина. Москва : Совершенство, 1998. 320 с.

255. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища шк., 1982. 215 с.

256. Психологія особистості : словник-довідник ; за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. К. : Рута, 2001. 320 с.

257. Рабочая книга практического психолога : пособие для специалистов, работающих с персоналом / под ред. А. А. Бодалева, А. А. Деркача, Л. Г. Лаптева. Москва : Изд-во Института психотерапии, 2002. 640 с.

258. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти. *Професійно-технічна освіта*. 2012. № 3. С. 8–10.

259. Раченко И. П. НОТ учителя : кн. для учителя. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Просвещение, 1989. 238 с.

260. Рибалка В. В. Психологія праці особистості : навч.-мет. посібник. Київ ; Кременчук : ПП Щербатих, 2006. 76 с.

261. Рик С. Педагогічна етика: пошуки нової парадигми. *Рідна школа*. 2010. № 12. С. 6–12.

262. Рогов Е. И. Личность учителя : теория и практика : учеб. пособие. Ростов н/Д : Феникс, 1996. 512 с.

263. Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів: колективна монографія / Зязюн І. А., Лавріненко О. А., Солдатенко М. М., Семєног О. М. та ін. Київ : ІПООД НАПН України, 2015. 340 с.

264. Романова К. Е. Методическая система формирования и развития педагогического мастерства будущих учителей технологии : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Шуйский государственный педагогический университет. Шуя, 2010. 513 с.

265. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. Санкт-Петербург : Питер Ком, 1999. 720 с.

266. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии. Москва : Педагогика, 1973. 424 с.

267. Руденко Л. Неперервна освіта : акмеологічний підхід. *Молодь і ринок*. 2010. № 6 (65) С. 42–45.

268. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах : монографія. Львів : Піраміда, 2015. 343 с.

269. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.

270. Рутіна Ю. В. Професійна самоактуалізація особистості. *Актуальні проблеми психології*. 2016. Т. І. Вип. 45. С. 66–71.

271. Самаль Е. В. Психологическая структура профессиональной самоактуализации личности. *Ярославский педагогический вестник*. Серия : Психолого-педагогические науки. 2013. Т. 2. № 2. С. 165–170.

272. Светлорусова А. В. Професійна підготовка магістрів управління навчальним закладом на засадах рефлексивного підходу: автореф. дис. ... канд. пед. наук / 13.00.04. Київ, 2009. 24 с.

273. Свиридова С. В. Роль природничо-наукових дисциплін у процесі професійної підготовки фахівців сфери туризму. *Вісник Луганського національного Університету ім. Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. 2011. №14 (225). Ч. І. С. 61–66.

274. Семенець Л. М. Педагогічні умови формування професійно-педагогічної готовності до реалізації розвивальної функції навчання. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. 2014. № 26 (319). С. 42–49.

275. Семиченко В. А., Снісаренко О. С., Брюховецька О. В., Кудусова А. Ш. *Плекаємо педагогічну майстерність : навч. посібник*. Вінниця : Планер, 2010. 674 с.

276. Семиченко В. А. *Моделювання структури педагогічної діяльності*. Ялта : НМЦ Надія, 2000. 76 с.

277. Сенчина Н. Рефлексивний підхід до організації практичних занять у педагогічному ВНЗ. *Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура: матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 16-17 листопада 2017 р.)*. Київ : НАУ, 2017. С. 340–345.

278. Сериков В. В. *Личностный подход в образовании : концепции и технологии*. Волгоград : Перемена, 1994. 152 с.

279. Сертифікація педагогічних працівників. Державна служба якості освіти України. URL: <http://sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/sertyfikatsiia-pedahohichnykh-pratsivnykiv> (дата звернення: 12.08.2019).

280. Сидоренко В. Науково-методичний супровід професіогенезу педагогічних працівників: інноваційні напрями, функції, акметехнології. *Післядипломна освіта в Україні*. 2016. № 2. С. 39–46.

281. Силина С. Н. Профессиографический мониторинг в педагогических вузах. *Педагогика*. 2001. № 7. С. 47–53.

282. Симонов В. М. Педагогический менеджмент: 50 НОУ-ХАУ в управлении педагогическими системами. Москва : Педагогическое общество России, 1999. 430 с.

283. Синица И. Е. Педагогический такт и мастерство учителя. Москва : Педагогика, 1983. 248 с.

284. Сисоева С. О. *Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: монографія*. Київ : Поліграфкнига, 1996. 446 с.

285. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум, 2006. 346 с.
286. Сисоєва С. О. Педагогічна освіта в контексті особистісно орієнтованої парадигми професійної підготовки. *Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки*. Черкаси, 2002. Вип. 43. С. 18–22.
287. Сікорський П. І. Теоретико-методологічні основи диференційованого навчання : монографія. Львів : Каменяр, 1998. 196 с.
288. Сластенин В. А. Антропологический подход в педагогическом образовании. *Народное образование*. 1994. № 9–10. С. 124–126.
289. Сластенин В. А. Педагогика : профессиональная компетентность педагога. Москва : Мысль, 1992. 237 с.
290. Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика : инновационная деятельность. Москва : ИЧП «Изд-во Магистр», 1997. 308 с.
291. Сластенин В. А., Чижакова Г. І. Введение в педагогическую аксиологию : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва : Академия, 2003. 192 с.
292. Словник базових понять з курсу «Педагогіка»: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів : вид. 2-ге, доп. і перероб. / укладач О. Є. Антонова. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2014. 100 с.
293. Смаковський Ю. В. Педагогічна культура вчителя як наукова проблема. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. 2016. № 2 (12). С. 290–294.
294. Соловійов В. Психолого-педагогічні умови підвищення готовності майбутніх викладачів фізичного виховання до педагогічної діяльності. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 3. С. 152–161.
295. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки учителів фізичного виховання : монографія. Львів : Піраміда, 2016. 652 с.
296. Стечак Г. М. Педагогічна підготовка майбутніх сімейних лікарів у медичному університеті : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. Львів, 2017. 282 с.

297. Стрілецька І. І. Самоактуалізація як інтегративна риса особистості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Психологічні науки. 2013. № 2. С. 32–34.
298. Сулайманова Р. Т., Баймурзаєва З. А. Совершенствование системы повышения квалификации педагогических кадров в современных условиях. *Вестник КНУ им. Ж. Баласагына*. № 2. 2014. С. 359–364.
299. Сулима Є. Інноваційно-інформаційний розвиток освіти – якісно новий етап модернізації всієї освітньої системи. *Рідна школа*. 2010. № 9 (969). С. 3–8.
300. Сухомлинский В. А. Письмо о педагогической этике. *Народное образование*. 1970. № 11. С. 48–52.
301. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в п'яти томах. Київ : Радянська шк., 1976. Т. 1. 509 с.
302. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в п'яти томах. Київ : Радянська школа, 1977. Т. 4. 643 с.
303. Сущенко Л. О. Стимулювання професійного самовдосконалення вчителів початкових класів у системі післядипломної освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 22 с.
304. Сыманюк Э. Э. Психологические барьеры профессионального развития личности. Практико-ориентированная монография. Москва : Московский психолого-социальный институт, 2005. 252 с.
305. Табачек І. Сучасний вчитель: ідея та ідеал. *Нова парадигма*. Київ, 2004. Вип. 38. С. 96–104.
306. Талызина Н. Ф. Теория поэтапного формирования умственных действий и проблема развития мышления. *Советская педагогика*. 1967. № 1. С. 28–32.
307. Тамарин В. Э., Яковлева Д. С. Воспитание у студентов педагогической направленности мышления. *Советская педагогика*. 1971. № 12. С. 58–68.
308. Тарасевич Н. М. Мирошник О. І. Педагогічна майстерність у вимірах суб'єктного підходу до професійної діяльності вчителя. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія : Педагогічні науки. 2012. Вип. 1. С. 43–47.

309. Тарасенко Г. С. Професійна культура вчителя : досвід дефінітивного аналізу. *Культура і вчитель* : зб. наук.-метод. праць. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2003. С. 28–32.

310. Ткачова Н. О. Аксіологічний підхід до організації педагогічного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі : монографія. Луганськ : ЛНПУ ім. Тараса Шевченка ; Харків : Каравела, 2006. 300 с.

311. Топузов О. М., Самойленко В. М., Вішнікіна Л. П. Загальна методика навчання географії : підручник. Київ : ДНВП «Картографія», 2012. 512 с.

312. Тренінг «Я крокую до педагогічної майстерності». Бібліотека розробок. URL : <https://naurok.com.ua/trening-ya-krokuyu-do-pedagogichno-maysternosti-5857.html> (дата звернення: 27.01.2016).

313. Уйсімбаєва Н. Особистісне самовдосконалення як форма усвідомленого саморозвитку майбутнього вчителя. URL : <http://www.kspu.kr.ua/.../1266-osobistisne-samovdoskonalennya-yak-forma-usvidomlenogo-samorozvitku-majbutnogo-vchitelya> (дата звернення: 27.09.2018).

314. Урусський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності : метод. посібник. Тернопіль: ТОКІППО, 2005. 96 с.

315. Ушинский К. Д. Собрание сочинений : в 11 т. Москва ; Ленинград : изд-во АПН РСФСР, 1948. Т. 3. 692 с.

316. Федюк Г. Удосконалення системи підвищення кваліфікації вчителів: компетентнісний підхід. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : зб. наук. праць. Київ ; Львів : ЛДУ БЖД, 2017. Вип. 5. С. 336–339.

317. Федюк Г. З. До проблеми вдосконалення системи підвищення кваліфікації вчителів. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи* : зб. наук. пр. Львів; Кельце, 2017. Вип. 1. С. 247–252.

318. Федюк Г. З. Концептуальні засади педагогічної майстерності вчителя в сучасних умовах. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Кропивницький : ЛА НАУ. 2018. Вип. 3. С. 166–171.

319. Федюк Г. З. Методика неперервного розвитку педагогічної майстерності вчителів природничих предметів : практичний посібник для педагогічних працівників ЗЗСО. Львів, 2019. 43 с.

320. Федюк Г. З. Модель розвитку педагогічної майстерності вчителів природничих предметів у процесі неперервного професійного самовдосконалення. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2018. Вип 17. С. 162–168.

321. Федюк Г. З. Науково-методологічні засади процесу підвищення кваліфікації вчителів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2017. № 2. С. 36–45.

322. Федюк Г. З. Організаційно-педагогічні умови розвитку педагогічної майстерності вчителів природничих предметів. *Інноваційна педагогіка* : наук. журн. 2018. Вип. 5. С. 144–148.

323. Федюк Г. З. Педагогічна майстерність учителів природничих предметів : навч. посібник. Львів, 2017. 67 с.

324. Федюк Г. З. Формування педагогічної майстерності вчителя в контексті особистісно орієнтованого підходу. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. праць / гол. ред. М. І. Степаненко. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2018. Вип. 21. С. 209–214.

325. Федюк Г. З. Формування професійно-педагогічної позиції вчителя. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2017. Вип. 49. С. 167–171.

326. Федюк Г. З. Формування самоосвітньої культури вчителя. *The scientific heritage*. 2018. No 23, vol. 3. P. 45–50.

327. Федюк Г. З., Литвин А. В. Дослідження стану розвитку педагогічної майстерності вчителів природничих предметів. *Сучасний стан та перспективи розвитку освіти: теорія, практика, інновації* : матеріали II всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф, м. Кременець, 19 листопада 2019 р. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2019. С. 104–110.

328. Философский энциклопедический словарь / гл. ред. : Л. Ф. Ильичёв, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалёв, В. Г. Панов. Москва : Сов. энциклопедия, 1983. 840 с.

329. Філіпчук Г. Г. Культурологічний вимір компетентності особистості. *Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей* : зб. матеріалів XI Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької. Вип. 5 (9). Чернівці : Зелена Буковина, 2014. С. 36–37.

330. Філіпчук Г. Г. Культуроцентризм сучасної освіти. *Естетика і етика педагогічної дії* : зб. наук. пр. / голов. ред. І. А. Зязюн. Київ ; Полтава : ІПООД НА-ПНУ, 2013. Вип. 6. С. 26–39.

331. Філософія освіти : навч. посіб. / за заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.

332. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. 2.вид., перероб. і доп. Київ : Голов. Ред. УРЕ, 1986. 800 с.

333. Формы профессионального обучения педагогов: мастер-классы, технологические приемы / авт.-сост. Т. В. Хуртова. Волгоград : Учитель, 2008. 381 с.

334. Фрицюк В. А. Професійний саморозвиток майбутнього педагога : монографія. Вінниця : Нілан ЛТД, 2016. 364 с.

335. Фрумин И. Д., Эльконин Б. Д. Образовательное пространство как пространство развития. *Вопросы психологии*. 1993. № 1. С. 35–39.

336. Халперн Д. Психология критического мышления. Санкт-Петербург : Питер, 2000. 512 с.

337. Харламов И. Ф. О педагогическом мастерстве, творчестве и новаторстве. *Педагогика*. 1992. № 7–8. С. 11–15.

338. Харченко Л. Н. Теория и практика биологического образования в современном педагогическом вузе : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Ставрополь, 2002. 399 с.

339. Харченко Т. Г. Гуманізація сучасної педагогічної освіти у Франції: теорія і практика : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 560 с.

340. Хозяинов Г. И. Определение уровня профессионализма преподавателя. *Труды ученых ГЦОЛИФКа: 75 лет : ежегодник*. Москва, 1993. С. 149–156.
341. Хозяинов Г. И. Педагогическое мастерство преподавателя : метод. пособие. Москва : Высш. школа, 1988. 168 с.
342. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2012. 208 с.
343. Хуторской А. В. Личностная ориентация образования как педагогическая инновация. *Школьные технологии*. 2006. № 1. С. 3–12.
344. Хьелл Л., Зиглер Д. Теория личности. 3-е изд. Санкт-Петербург : Питер, 2009. 607 с.
345. Ціпан Т. С. Професійна компетентність сучасного вчителя. *Інноватика у вихованні*. 2016. Вип. 3. С. 174-181.
346. Чайка В. М. Підготовка майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності : монографія; за ред. Г. В. Терещука. Тернопіль : ТНПУ, 2006. 275 с.
347. Чемерилова И. А. Формирование готовности будущего педагога к профессиональному самосовершенствованию : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Чувашский госуниверситет им. И. Н. Ульянова. Чебоксары, 1999. 192 с.
348. Черепанов В. С. Экспертные оценки в педагогических исследованиях. Москва : Педагогика, 1989. 152 с.
349. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособие для вузов. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 437 с.
350. Шадриков В. Д., Кузнецова И. В. Экспертная оценка педагогической деятельности учителя. *Справочник заместителя директора школы*. 2012. № 11. С. 70–92.
351. Шарапов О. Д., Дербенцев В. Д., Семьонов Д. С. Системний аналіз : навч.-метод. посібник для самоств. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2003. 154 с.
352. Шахов В. І. Базова педагогічна освіта майбутнього вчителя : загальнопедагогічний аспект : монографія. Вінниця : Едельвейс, 2007. 383 с.

353. Шейко В. М. Наука та освіта незалежної України : культурологічний вимір. *Вісник Харківської державної академії культури* : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2010. Вип. 30. С. 4–15.

354. Шекшуєв О. А., Горяїнова К. Д. Роль самоосвітньої діяльності студентів. *Сучасні аспекти виховання студентської молоді* : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., Харків, 19-20 березня 2009 р. Харків : ХНАМГ, 2009. С. 156–158.

355. Шемелюк І. Я. Короткий індекс самоактуалізації та шкала ясності Я-концепції як показники особистісної зрілості. *Практична психологія та соціальна робота*. 2000. № 6. С. 26–27.

356. Штепа О. Феномен особистісної зрілості. *Соціальна психологія*. 2005. № 1 (9). С. 62–77.

357. Штофф В. А. Роль модели в познании. Ленинград : Изд-во Ленингр. ун-та, 1963. 128 с.

358. Щедровицкий Г. П. Философия. Наука. Методология / ред состав. А. А. Пископель, В. Р. Рокитянский и др. Москва : Шк. культ. политики, 1997. 656 с.

359. Щербаков А. И. Психологические основы формирования личности советского учителя в системе высшего педагогического образования. Ленинград : Просвещение, 1967. 266 с.

360. Энциклопедия профессионального образования : в 3-х т. / науч.-ред. совет : С. Я. Батышев (предис.) и др. Москва : Проф. образование, 1999. Т. 2. 440 с.

361. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник. Київ : Либідь, 2002. 560 с.

362. Якиманская И. С. Технология личностно-ориентированного образования. Москва : Сентябрь, 2000. 176 с.

363. Яковлева Н. О. Проектирование как педагогический феномен. *Педагогика*. 2002. № 6. С. 8–14.

364. Якса Н. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів: теорія і методика міжкультурної взаємодії в умовах Кримського регіону : монографія. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 568 с.

365. Якушева С. Д. Учебное пособие дисциплины «Основы педагогического мастерства». Оренбург: РИК ГОУ ОГУ, 2004. 230 с.

366. Ямницький В. М. Розвиток життєтворчої активності особистості: теорія та експеримент : монографія. Одеса : ПНЦ НАПН України – СВД Черкасов М. П., 2006. 362 с.

367. Ясвин В. А. Образовательная среда : от моделирования к проектированию. Москва : Смысл, 2001. 365 с.

368. Altbach Ph. G. Globalization and forces for change in higher education. *International Higher Education*. 2008. № 50. P. 2–5.

369. Altet M. Les compétences de l'enseignant professionnel. Entre savoirs, schèmes d'action et adaptation : le savoir-analyser. In L. Paquay, M. Altet, E. Charlier et Ph. Perrenoud (dir.) *Former des enseignants professionnels. Quelles stratégies? Quelles compétences?* Bruxelles : de Boeck, 1996. P. 27–40.

370. Bar R. B., Tagg J. From Teaching to Learning. A New Paradigm for Undergraduate Education. *Change*. 1995. № 6. P. 12–25.

371. Barron F., Harrington D. Creativity, intelligence and personality. *Annual Review of Psychology*. 1981. Vol. 32. P. 439–476.

372. Bruner J. S. The Culture of Education. Cambridge, MA : Harvard University Press, 1996. 224 p.

373. Dave R. H. Foundation of Lifelong Education: Some Methodological Aspects. in Dave, R. H. (ed.) *Foundations of Lifelong Education*. Oxford : Pergamon Press ; Hamburg : UNESCO Institute for Education, 1976. P. 15–55.

374. Faure E. et al. Learning to be: The World of Education Today and Tomorrow. London and Paris: UNESCO–Harrap, 1972. 313 p.

375. Hase S., Kenyon C. From Andragogy to Heutagogy. 2000. URL: <http://pandora.nla.gov.au/nph-wb/20010220130000/http://ultibase.rmit.edu.au/Articles/dec00/hase2.htm> (дата звернення: 5.09.2019).

376. Heick T. A dictionary for 21st century teachers: Learning models & technology. 2018. URL : <https://www.teachthought.com/learning/learning-models-learning-theories-index/> (дата звернення: 5.02.2019).